

GODE RÅD TIL AT REDUCERE SODØDELIGHEDEN

Sodødeligheden varierer meget mellem bedrifter.

Her er nogle råd til, hvordan den kan reduceres.

Foto: Mads Armgaard

Ved at sørge for god adgang til ressourcerne på marken og i stierne, kan du minimere risikoen for slagsmål.

GENNEM DE SIDSTE 3 år har dødeligheden for økologiske søer ligget stabilt på ca. 10 pct., hvilket er nær målsætningen på under 9 pct., som blev meldt ud fra Fødevarestyrelsen i 2018.

Det er væsentligt at notere sig, at der er en betydelig variation i sodødeligheden. I 2019 lå variationen på 2 - 24 pct. (estimeret for sodødelighed er beregnet ud fra data trukket fra CHR-registret). For nogle af de bedrifter, hvor dødeligheden ligger væsentlig over gennemsnittet, er det muligt, at der er tale om sygdomsudbrud. Det er der ikke korrigeret for i opgørelsen.

Kortlæg dødstidspunkter og -årsager

Fordi variationen er så stor – og særligt på bedrifter med en høj dødelighed – er der behov for et øget fokus på, hvad de enkelte søer dør af.

For at få det optimale udbytte af en sådan kortlægning er det nødvendigt at opstille nogle kategorier, som de selv-døde og aflivede søer kan opdeles efter. Det kan f.eks. baseres på, hvornår i cyklus soen døde og den bedst mulige diagnose. Det anbefales, at man inddrager sin dyrlæge i kortlægningen.

Når kortlægningen har fundet sted, er det nemmere at formulere en strategi

FEM TIPS TIL EN LAVERE SODØDELIGHED

1. 45-55 pct. af søerne bør udskiftes årligt
2. Undgå at søerne slås – f.eks. ved fodring eller om adgang til andre ressourcer
3. Sørg for en rolig og kort flytning, og undgå unødvendig tid på transportvognen
4. Udsæt søerne rettidigt
5. Undgå elevatorsøer – de er dyre i foder og vægttabet er hårdt for kredsløbet

til reduktion af sodødelighed på bedriften.

Hyppige bidragsydere

Der findes nogle områder, som ofte bidrager til en øget dødelighed. Det er et hårdt liv at være so, og som tommelfingerregel bør ca. 50 pct. af søerne udskiftes årligt. Er udskiftningsprocenten lavere, resulterer det

i en større andel ældre søer. Disse har øget risiko for problemer f.eks. ved faring og under drægtigheden (kredsløbsproblemer). Dermed kan en lav udskiftningsprocent bidrage til sodødeligheden.

Hvis der er mange søer, der aflives på grund af benproblemer og sportsskader i løbe- og drægtighedsperioden, så anbefales det, at man gennemgår, hvordan søernes adgang til de forskellige ressourcer er på marken/i stierne. Er der f.eks. få ædepladser, vil slåskampe omkring fodring, og dermed forekomsten af skader, forøges. Problemet kan afhjælpes ved at etablere flere ædepladser og/eller at fodre med fuldfoder. Fuldfoder indeholder en stor andel grovfoder, og det kan øge ædetiden fra 15-30 min til op mod 6-10 timer om dagen.

I bedrifter med en høj sodødelighed er det også relevant at vende medicinforbruget. Er den høje dødelighed et tegn på undermedicinering af dyrene? Det er vigtigt, at syge søer behandles ved behov. ●

**SARAH-LINA AAGAARD SCHILD &
KRISTIAN KNAGE-DRANGSFELDT,
SEGES ØKOLOGI INNOVATION**

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug